

HAJNIKA

Ideje néhány félreértést eloszlatni a hajnalmadárral kapcsolatban: a nagymamája nem volt piros szárnyú lepke, és a Gonosztól sem kap fejkvótát, hogy madarászokat csalogasson a szakadékba.

A legfontosabb kérdés azonban mégis megválaszolatlan vele kapcsolatban. Vajon miért bűvöl el mindenkit a Hajnika? Átlapozva például a provence-i vagy az andalúziai útikalauzokat, a természeti bemutatásánál igazságtalanul nagy hajnalmadárfotókat vagy -grafikákat találunk – mondjuk, a mormotához vagy a kőszáli sashoz képest

Nálunk tél elejétől március közepéig mutatkozik, tehát eléggé madárínséges időszakban. A téli madárvendégek nem számítanak igazán, mivel legtöbbjük semmi kunsztot nem csinál, csak üldögél gögös képpel, mint a süvöltő vagy a csonttollú, vagy csúnya akcentussal beszél madárul, mint a csapatban hetvenkedő északi rigók, vagy a szigorú tekintetű bűvárok.

Nem így a hajnalmadár! Bár nem kacérságból, de játszik a reménykedővel: „1992. december 30-án Apácatornáról az úgynevezett bányászjáráttal indultunk el Sümegre, abban a reményben, hogy hajnalmadárral fogunk találkozni a várromon, volt ugyanis a helyről egy ötvenes évekbeli adat. Hátha...

Még sötétben érkeztünk a sümegi buszpályaudvarra, talán hat óra lehetett...”

TALÁN ITT LEHET VALAHOL
Életem első hajnalmadarát
a sümegi vár falán láttam,
még 1992. december 30-án.
Azóta sokszor megfordultam
itt, de nem volt hozzá
szerencsém

NÁSZRUHÁBAN A VÁRFALON
2012. április 12-én figyeltük
meg a somló vár falán
e nászruhás hajnalmadarat.
Ez – a faj kóborlását
tekintve – egy késői időpont

Vagyis, valaki képes felkelni az újévi rákészülés napján hajnalban, felülni a bányászjáratra egy bizonytalan adat alapján, hogy találkozhasson esetleg egy madárral... Csak a természet végtelen szeretete hajthat embert ilyesmikre, ami inkább már szerelem egy életen át; I. Herman Ottó, Fekete István, Kittenberger Kálmán és több kortárs, befagyott pocsolóban órákig hasalni képes természetfotós, vagy fényre nem vonzódo éjjeli lepkék lábtörött vadászai, bagolyköpetet nagyüzemben vizsgálók, denevérbolhák kis fésűvel felszerelt kutatói és még többen mások...

„Itt vártuk a hideg váróteremben, hogy szürküljön. Amikor a párák időben némi fény derengett, elindultunk felfelé, egyenesen a tetőn álló romhoz tartva. Itt, a nyugati oldalon áll egy kis őrtorony, afelé haladtunk a deres gyepon, a várfalba kapaszkodva, amikor a fordulóban szembenézett velem a hajnalmadár, majd pillangószerű röptével átlibbent a vár-

udvarban álló magas torony falára, eltávozott, talán a közeli bánya felé véve útját. Az egész csak egy villanás volt, de ez a villanás beragyogta a páras, bágyadt időt.”

Azóta Gábor barátom harminckétszer látta újra a hajnikát; a veszprémi Vár-hegyen, az esztergomi bazilika és vár falán, a Ság-hegy bazaltkráterében, a Badacsony hatalmas bazaltfalain, a cseszneki várromon pedig párosával, kergetőzés közben.

A fentiekből tehát a következő szűrhető le, azon kívül, hogy Gábor igen sokat mászkált a madár után: feltalálása teljesen esetleges és tervezhetetlen. A hajnalmadár hibernáltbogár- és pókkutató hajlamának leginkább kőfalak repedései felelnek meg, legyen az akár mesterséges vagy természetes képződmény. Egyedül vándorol – nálunk télidőben, mivel a környező magashegységekben a hó miatt nehezen talál élelmet.

Megnéztem már vagy százszor a lillafüredi Palota-szálló falát, ahol annak idején Vásárhelyi István gyakran megfigyelte, de úgy látszik, a felújított fal már nem tetszik neki, a vadszőlőset szerette. Úgyhogy nekem a szegény rokkal, a fakússzal kell vigasztalódnom, ami szorgalmasan csavarodik fel fenyőimen.

SZÖVEG ÉS KÉP: IFJ. VASUTA GÁBOR–MOLNÁR PÉTER

CSAK SZIKLAFAL LEGYEN!

**A hegyeken magasló várak
„megállítják” a kóborló
hajnalmadarat.**

**A várfalak zugaiban
rejtőzködő pókok, rovarok
még őségek időkben
is táplálékkal látják el**

CSÜTÖRTÖKÖNKÉNT 16.35-KOR

A rádióban vendégünk a témáról:

IFJ. VASUTA GÁBOR

Korábbi műsoraink meghallgathatók:
www.afoldgomb.hu/radio

BÜKKI VÖLGY MÉLYÉN

a lillafüredi Palota-szálló környéke. Felújítása előtt a hajnalmadár kedvelt előfordulási helye volt. Itt a legtöbbször Vásárhelyi István ornitológus, természetkutató figyelte meg az 1950-es években

